

FIȘA DISCIPLINEI

Icoana românească, între tradiția bizantină și specificul național

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Icoana românească, între tradiția bizantină și specificul național			Codul disciplinei	OMR4016
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel				
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu		2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					21
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					50
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					26
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					7
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	Cunoștințe de bază în specialitate

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Atelier dotat cu șevalet și mese pentru pictură/desen
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Atelier dotat cu șevalet și mese pentru pictură/desen

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP6	Creează opere de artă Creates artwork
CP10	Utilizează tehnici de pictură Uses painting techniques
CP12	Studiază obiecte de artă Study art objects.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Se exprimă într-un mod creativ Expresses themselves in a creative way
CT3	Organizează informații, obiective și resurse Organizes information, objects, and resources

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP3	1. Absolventul cunoaște fundamentele teologice și estetice ale abordărilor stilistice și conceptuale. 1.The graduate knows the theological and aesthetic foundations of stylistic and conceptual approaches	1.Absolventul integrează informații din teologie, istoria artei și patrimoniu în formularea conceptului artistic. 1.The graduate integrates information from theology, art history and heritage in formulating the artistic concept.
CP6	2. Absolventul cunoaște principiile compoziției, cromaticii și simbologiei în arta creștină. 2.The graduate knows the principles of composition, colour and symbolism in Christian art.	2.Absolventul concepe și realizează opere de artă creștină (icoane, pictură murală, vitralii, mozaic). 2.The graduate conceives and creates works of Christian art (icons, mural painting, vitralii, mozaic).
CP6	3.Absolventul cunoaște principalele tehnici de realizare a icoanelor și ansamblurilor murale. 3.The graduate knows the main techniques used in the creation of icons and mural ensembles	3.Absolventul integrează în lucrări rezultatele documentării teologice și iconografice. 3.The graduate integrates the results of theological and iconographic research into their works
CP9	4.Absolventul cunoaște modalități de abordare a temelor creștine în pictura de șevalet. 4.The graduate knows ways of approaching Christian themes in easel painting.	4.Absolventul integrează elemente narative, simbolice și meditative în compozițiile sale. 4.The graduate integrates narrative, symbolic and meditative elements into their compositions
CP13	5.Absolventul cunoaște rolul cadrului artistic în receptarea mesajului creștin. 5.The graduate knows the role of the artistic framework in receiving the Christian message	5.Absolventul concepe cadre artistice care susțin și potențează sensul lucrărilor. 5.The graduate conceives artistic frameworks that support and enhance the meaning of works

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)

învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

1. Absolventul cunoaște terminologia de specialitate utilizată în iconografia bizantină și românească, în special vocabularul tehnic, compozițional și cromatic caracteristic icoanelor din diversele regiuni istorice ale României.
2. Absolventul cunoaște principiile stilistice și etapele de dezvoltare ale icoanei românești, în relație cu tradiția bizantină și cu influențele regionale din Țara Românească, Moldova, Transilvania și Banat.
3. Absolventul înțelege structura canonică și fundamentele estetice ale icoanei românești, inclusiv proporțiile, schema compozițională, figurativul transfigurat și sensurile teologice integrate în reprezentare.
4. Absolventul cunoaște tehnicile tradiționale de realizare a icoanei, inclusiv tempera pe lemn, icoana pe sticlă și procedeele specifice școlilor picturale românești, și poate contextualiza aceste tehnici în evoluția artei creștine
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Absolventul este capabil să analizeze și să compare stilurile iconografice bizantine și românești, identificând elementele caracteristice fiecărei școli și raportându-le la contextul istoric, artistic și teologic.
2. Absolventul este capabil să aplice în mod adecvat tehnici specifice icoanei românești și bizantine, utilizând materiale tradiționale și respectând principiile canonice ale compoziției și cromaticii.
3. Absolventul este capabil să motiveze și să justifice alegerile artistice și tehnice în procesul realizării unei icoane, integrând elemente de tradiție, identitate regională și rigoare teologică în lucrarea finală.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Elemente de limbaj plastic în arta icoanei de tradiție bizantină	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
2. Linia în icoana românească-icoanele pe sticlă	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
3. Compoziția și formele plastice în icoana românească	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
4. Culoarea în icoana de românească. Studii de caz	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
5. Influențe bizantine în iconografia românească	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
6. Icoane în tradiția bizantină din Țara Românească din veacurile al XIV-XVI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
7. Icoane românești din spațiul monastic muntenesc din veacurile al XVII-XVIII-lea (Hurezi, Polovragi, Govora etc)	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
8. Icoane românești din Moldova din veacul al XVI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
9. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

10. Icoane împărătești și icoane de praznic din țara noastră	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
11. Icoane aghiografice românești	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
12. Tendințe înnoitoare în icoanele românești din veacul al XX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
13. Stil și reprezentanți în icoanele românești din secolul al XXI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică
14. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	1 oră fizică

Bibliografie

1. Bayet Charles, *Arta bizantină*, Ed. Scorilo, Craiova, 1999;
2. Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sofia, București, 2000;
3. Julian Bell, *Oglinda lumii o nouă istorie a artei*, Ed. Vellant, București, 2007;
4. Muntean Ghe. Marcel, *Iconografia picturii bizantine - Icoanele Maicii Domnului și ale Sfinților*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016;
5. Muntean Ghe. Marcel, *Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014;
6. Muntean Ghe. Marcel, *Teme iconografice creștine – curs universitar*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015;
7. Muntean Ghe. Marcel, *Tipologia artei bizantine*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012;
8. Ovidiu Drâmba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. II, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987;
9. Ovidiu Drâmba, *Istoria culturii și civilizației*, vol. III, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1990;
10. Viktor Lazarev, *Istoria picturii bizantine*, vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Elemente de limbaj plastic în arta icoanei de tradiție bizantină	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
2. Linia în icoana românească-icoanele pe sticlă	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
3. Compoziția și formele plastice în icoana românească	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
4. Culoarea în icoana de românească. Studii de caz	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
5. Influențe bizantine în iconografia românească	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
6. Icoane în tradiția bizantină din Țara Românească din veacurile al XIV-XVI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice

7. Icoane românești din spațiul monastic muntenesc din veacurile al XVII-XVIII-lea (Hurezi, Polovragi, Govora etc)	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
8. Icoane românești din Moldova din veacul al XVI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
9. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
10. Icoane împărătești și icoane de praznic din țara noastră	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
11. Icoane aghiografice românești	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
12. Tendințe înnoitoare în icoanele românești din veacul al XX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
13. Stil și reprezentanți în icoanele românești din secolul al XXI-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
14. Specificitate și originalitate în iconografia românească din Transilvania din secolele al XVII-XIX-lea	Expunerea, vizualizarea și exemplificarea modalităților de reprezentare în limbajul artei monumentale	2 ore fizice
Bibliografie 1. Bayet Charles, <i>Arta bizantină</i> , Ed. Scorilo, Craiova, 1999; 2. Dionisie din Furna, <i>Erminia picturii bizantine</i> , Ed. Sofia, București, 2000; 3. Julian Bell, <i>Oglinda lumii o nouă istorie a artei</i> , Ed. Vellant, București, 2007; 4. Muntean Ghe. Marcel, <i>Iconografia picturii bizantine - Icoanele Maicii Domnului și ale Sfinților</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016; 5. Muntean Ghe. Marcel, <i>Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014; 6. Muntean Ghe. Marcel, <i>Teme iconografice creștine – curs universitar</i> , Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015; 7. Muntean Ghe. Marcel, <i>Tipologia artei bizantine</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012; 8. Ovidiu Drâmba, <i>Istoria culturii și civilizației</i> , vol. II, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987; 9. Ovidiu Drâmba, <i>Istoria culturii și civilizației</i> , vol. III, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1990; 10. Viktor Lazarev, <i>Istoria picturii bizantine</i> , vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Verificarea cunoașterii, aplicării canoanelor caracteristice artei creștine	Evaluare practică	70%

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

	Verificare pe parcurs	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	20%
9.5 Seminar/laborator	Activitate la seminar	Împlicare în dezbateri seminarial	10%
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea elementelor de ordin iconografic din spațiul românesc Realizarea unui număr de maxim 10 lucrări, studii sau desene cu respectarea tematică propusă			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Data completării:

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

...

.....

.....

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

...

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

